

INFORMACJE

O CHARAKTERZE ILOŚCIOWYM I JAKOŚCIOWYM

DOTYCZĄCE ADEKWATNOŚCI KAPITAŁOWEJ

BANKU SPÓŁDZIELCZEGO W GŁUBCZYCACH

PODLEGAJĄCE UJAWNNIENIU (III FILAR)

NA DZIEŃ 31.12.2018 R.

Spis treści

I. Wstęp	3
1. Informacje ogólne o Banku.	3
2. Podstawa sporządzenia Polityki informacyjnej.	3
II. Cele i zasady zarządzania ryzykiem w Banku.	3
1. Ryzyko kredytowe.	5
A. Zarządzania ryzykiem kredytowym.	5
B. Zarządzanie ryzykiem koncentracji zaangażowań.	8
C. Zarządzanie ryzykiem kredytowym ekspozycji zabezpieczonych hipotecznie.	10
D. Zarządzanie ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych	10
E. Zarządzanie ryzykiem rezydualnym	11
F. Techniki redukcji ryzyka kredytowego i polityka zabezpieczeń.	11
2. Ryzyko płynności.	13
3. Ryzyko stopy procentowej.	15
4. Ryzyko operacyjne.	16
5. Ryzyko braku zgodności	19
III. Udziały lub akcje w innych jednostkach	20
1. Akcje lub udziały	20
IV. Fundusze własne.	20
V. Adekwatność kapitałowa.	21
1. Informacje ogólne.	21
2. Wymóg z tytułu ryzyka kredytowego.	21
3. Pozostałe wymogi kapitałowe	22
4. Zasady ustalania (Polityka) zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku:	22

I. Wstęp

1. Informacje ogólne o Banku

Bank Spółdzielczy w Głubczycach z siedzibę w Głubczycach ul. Sobieskiego 8. Został wpisany do rejestru sądowego w Sądzie Rejonowym w Opolu VIII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego i wpisany jest on do rejestru przedsiębiorców pod numerem 0000021470.

Zgodnie ze Statutem, Bank Spółdzielczy działa na terenie:

- Województwa opolskiego, na terenie powiatów: głubczyckiego, kędzierzyńsko - kozielskiego, prudnickiego;
- Województwa śląskiego, na terenie powiatu: raciborskiego.

Rozpoczęcie działalności Banku datuje się na dzień 11 listopad 1947 roku.

Bankowi nadano numery identyfikacyjne:

REGON	-	000504290
NIP	-	7480002556
Kod bankowy	-	88680004

W 2018 roku Bank Spółdzielczy w Głubczycach prowadził działalność w ramach Centrali i Punktów Kasowych:

- a) *Centrala Banku – Bank Spółdzielczy w Głubczycach, ul. Sobieskiego 8*
- b) *Punkt Kasowy w Głubczycach, ul. Fabryczna 2*
- c) *Punkt Kasowy w Kietrze, ul. Wojska Polskiego (Arkady).*

Przeciętne zatrudnienie w Banku w 2018 r. wyniosło 23,70 etaty.

Bank Spółdzielczy w Głubczycach na dzień 31.12.2018 roku nie posiadał udziałów w podmiotach zależnych nie objętych konsolidacją.

Bank działa na rzecz klientów indywidualnych oraz instytucjonalnych, prowadząc operacje w polskich złotych.

2. Podstawa sporządzenia Polityki informacyjnej

Na podstawie Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniającego rozporządzenie (UE) nr 648/2012 (zwanego dalej Rozporządzeniem CRR) oraz na podstawie innych rozporządzeń wykonawczych Komisji (UE) ustanawiających wykonawcze standardy techniczne w zakresie wymogów dotyczących ujawniania informacji, a także zgodnie z założeniami polityki informacyjnej Banku Spółdzielczego w Głubczycach w niniejszym dokumencie zawarto informacje w zakresie zgodnym z Rozporządzeniem CRR.

Bank Spółdzielczy w Głubczycach prezentuje w niniejszym dokumencie i ogłasza w sposób dostępny jakościowe i ilościowe informacje dotyczące adekwatności kapitałowej.

Bank prezentuje wszystkie poniższe informacje na podstawie danych w ujęciu indywidualnym.

II. Cele i zasady zarządzania ryzykiem w Banku

W Banku funkcjonuje zorganizowany proces zarządzania ryzykiem, w którym uczestniczą organy Banku oraz poszczególne komórki organizacyjne. Ogólny cel oraz zasady obowiązujące w Banku w procesie zarządzania ryzykiem określa „Strategia zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka w Banku Spółdzielczym w Głubczycach”.

Zarządzanie ryzykiem w Banku realizowane jest w oparciu o opracowane w formie pisemnej i zatwierdzone przez Zarząd wewnętrzne procedury, które określają sposób identyfikacji, pomiaru, monitorowania i raportowania poszczególnych rodzajów ryzyka uznanych przez Bank za istotne.

1. Bank stosuje następujące metody wyliczania wymogów kapitałowych:
 - 1) Metodę standardową w zakresie ryzyka kredytowego;
 - 2) Metodę wskaźnika bazowego w zakresie ryzyka operacyjnego.
2. Do podstawowych istotnych ryzyk, które podlegają szczególnemu nadzorowi, zalicza się:
 - 1) Ryzyko kredytowe, w tym ryzyko koncentracji;
 - 2) Ryzyko płynności;
 - 3) Ryzyko stopy procentowej;
 - 4) Ryzyko operacyjne;
 - 5) Ryzyko braku zgodności.

Na proces zarządzania ryzykiem bankowym składają się następujące czynności:

- Identyfikacja ryzyka polegająca na określeniu źródeł ryzyka, zarówno aktualnych, jak i potencjalnych, które wynikają z bieżącej i planowanej działalności Banku,
- Pomiar ryzyka,
- Zarządzanie ryzykiem polegające na podejmowaniu decyzji dotyczących akceptowanego poziomu ryzyka, planowaniu działań, wydawaniu rekomendacji i zaleceń, tworzeniu procedur i narzędzi wspomagających,
- Monitorowanie polegające na stałym nadzorowaniu poziomu ryzyka w oparciu o przyjęte metody pomiaru ryzyka,
- Raportowanie obejmujące cykliczne informowanie Kierownictwa o skali narażenia na ryzyko i podjętych działaniach.

Ponadto w ramach planu ekonomiczno-finansowego w Banku funkcjonują „Zasady polityki Banku Spółdzielczego w Głubczycach” w zakresie zarządzania następującymi rodzajami ryzyka:

1. Polityka handlowa – plan działań marketingowych.
2. Polityka kapitałowa i dywidendowa.
3. Polityka zarządzania ryzykiem płynności.
4. Polityka zarządzania ryzykiem stopy procentowej.
5. Polityka kredytowa (w tym polityka zarządzania ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych oraz polityka zarządzania ryzykiem ekspozycji zabezpieczonych hipotecznie).
6. Polityka zarządzania ryzykiem operacyjnym
7. Polityka kadrowa.
8. Polityka bezpieczeństwa informacji.
9. Testy warunków skrajnych w zakresie ryzyka biznesowego.
10. Analiza historyczna limitów.

W Banku działa zorganizowany proces zarządzania ryzykiem, w którym uczestniczą następujące organy, organizacyjne:

RADA NADZORCZA	➔	POZIOM NADZORCZY
ZARZĄD	➔	POZIOM ZARZĄDZAJĄCY
KOMITETY	➔	POZIOM DORADCZY
ZESPÓŁ DS. RYZYK, SPRAWOZDAWCZOŚCI I ZGODNOŚCI	➔	POZIOM ANALITYCZNY
POZOSTALI PRACOWNICY I KOMÓRKI ORGANIZACYJNE	➔	POZIOM OPERACYJNY
AUDYT WEWNĘTRZNY	➔	POZIOM KONTROLNY

W procesie zarządzania ryzykiem, strategiczne cele określa Rada Nadzorcza, która ocenia skuteczność działań Zarządu Banku, mających na celu zapewnienie efektywności procesu zarządzania ryzykiem.

1. Ryzyko kredytowe

Ryzyko kredytowe definiowane jest, jako ryzyko poniesienia straty finansowej spowodowanej nieoczekiwanym niewykonaniem zobowiązania lub pogorszeniem się zdolności kredytowej zagrażającej wykonaniu zobowiązania.

Celem strategicznym w zakresie zarządzania ryzykiem kredytowym jest utrzymywanie stabilnego i zrównoważonego pod względem, jakości i ilości portfela kredytowego, równocześnie cechującego się dochodowością oraz bezpieczeństwem rozumianym, jako minimalizacja ryzyka wystąpienia kredytów zagrożonych.

A. Zarządzania ryzykiem kredytowym

Proces zarządzania ryzykiem kredytowym w Banku obejmuje:

- 1) Identyfikację czynników ryzyka kredytowego,
- 2) Ocenę oraz ustalenie dopuszczalnych norm ryzyka kredytowego (limity),
- 3) Monitorowanie, pomiar i raportowanie ryzyka,
- 4) Wdrażanie technik redukcji ryzyka,
- 5) Zarządzanie ryzykiem rezydualnym, w tym analiza ryzyka ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie,
- 6) Zarządzaniem ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych,
- 7) Wyliczenie wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego,
- 8) Kontrolę zarządzania ryzykiem kredytowym.

Bank zarządza ryzykiem kredytowym zarówno w odniesieniu do pojedynczej transakcji jak i do całego portfela kredytowego.

Zarządzanie ryzykiem kredytowym pojedynczej transakcji Bank prowadzi poprzez:

- 1) Stosowanie metodyki oceny zdolności kredytowej, dostosowanej do profilu ryzyka kredytobiorcy.
- 2) Bieżący monitoring kredytowy wszystkich ekspozycji.
- 3) Przegląd ekspozycji kredytowych i tworzenie rezerw celowych.
- 4) Windykację i nadzór nad kredytami zagrożonymi.
- 5) Kontrolę procesu kredytowego w odniesieniu do transakcji zawartych z danym kredytobiorcą.

Zarządzanie ryzykiem kredytowym w odniesieniu do łącznego zaangażowania kredytowego, Bank prowadzi poprzez:

- 1) Pomiar i ocenę jakości ekspozycji kredytowych.
- 2) Identyfikację czynników ryzyka, dywersyfikację ryzyka.
- 3) Ocenę poziomu i adekwatności rezerw
- 4) Ustanawianie, weryfikację oraz analizę wykorzystania i przestrzegania, przyjętych limitów wewnętrznych (w tym Dtl i LtV).
- 5) Analizę skali odstępstw od ogólnych warunków kredytowania (stosowanych na podstawie decyzji Zarządu).
- 6) Ocenę procesu monitorowania ekspozycji.
- 7) Analizę wyników procesu dochodzenia roszczeń.
- 8) Pomiar wartości odzysku z zabezpieczeń.
- 9) Pomiar i analizę kwot nieodzyskanych (strat kredytowych).
- 10) Monitorowanie procesu ustanawiania zabezpieczeń.

- 11) Pomiar poziomu pokrycia ekspozycji kredytowych zabezpieczeniami (w szczególności hipotecznymi), w tym przeciętny poziom bieżącego LtV oraz poziom ekspozycji, dla których zabezpieczenie hipoteczne nie jest własnością kredytobiorcy.
- 12) Ocenę realizacji założeń Polityki kredytowej.
- 13) Wykonywanie testów warunków skrajnych ekspozycji kredytowych.
- 14) Przedsięwzięcia organizacyjno-kadrowe, polegające w szczególności na:
 - a) Organizacji bezpiecznych systemów podejmowania decyzji kredytowych,
 - b) Prawidłowym przepływie informacji,
 - c) Odpowiednim doborze i szkoleniu kadr,
 - d) Nadzorze nad działalnością kredytową.

Począwszy od listopada 2017 roku Bank dokonuje przeglądu oraz klasyfikacji ekspozycji kredytowych zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 12 października 2017 roku zmieniającym rozporządzenie w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków z dnia 16 grudnia 2008 roku.

Jako **ekspozycje przeterminowaną**, Bank uznaje każdą należność z tytułu kapitału lub odsetek z opóźnieniem w płatności przekraczającym 90 dni w stosunku do pierwotnego terminu.

Ekspozycjami zagrożonymi są należności klasyfikowane do kategorii „poniżej standardu”, „wątpliwe” i „stracone”, zgodnie z kryteriami określonymi w wyżej wymienionym Rozporządzeniu Ministra Rozwoju i Finansów z 12 października 2018 roku.

Ekspozycje w kategorii „poniżej standardu” - są to ekspozycje obejmujące:

- Ekspozycje, w przypadku, których opóźnienie w spłacie kredytu lub odsetek przekracza 3 miesiące i nie dłużej niż sześć miesięcy,
- Ekspozycji względem dłużników, których sytuacja ekonomiczno - finansowa może stanowić zagrożenie terminowej spłaty ekspozycji.

Ekspozycje w kategorii „wątpliwe” - są to ekspozycje obejmujące:

- Ekspozycje, w przypadku, których opóźnienie w spłacie kredytu lub odsetek wynosi powyżej sześciu miesięcy i nie przekracza dwunastu miesięcy,
- Ekspozycje względem dłużników, których sytuacja ekonomiczno - finansowa uległa znacznemu pogorszeniu, a zwłaszcza, gdy ponoszone straty w sposób istotny naruszają ich kapitały (aktywa netto).

Ekspozycje w kategorii „stracone” - są to ekspozycje obejmujące:

- Ekspozycje, w przypadku, których opóźnienie w spłacie kredytu lub odsetek przekracza dwanaście miesięcy,
- Ekspozycje kredytowe wobec dłużników, których sytuacja ekonomiczno-finansowa pogorszyła się w sposób nieodwracalny uniemożliwiający spłacanie długów,
- Ekspozycje względem dłużników w stosunku, do których ogłoszono upadłość lub w stosunku, do których nastąpiło otwarcie likwidacji, z wyjątkiem, gdy następuje ona na podstawie przepisów o komercjalizacji prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych,
- Ekspozycje względem dłużników, przeciwko którym Bank złożył wniosek o wszczęcie postępowania egzekucyjnego, - ekspozycje kredytowe kwestionowane przez dłużników na drodze postępowania sądowego,

- Ekspozycje względem dłużników, których miejsce pobytu jest nieznane i których majątek nie został ujawniony.

Bank dokonuje klasyfikacji ekspozycji kredytowych do odpowiednich kategorii ryzyka, stosując dwa kryteria:

- Kryterium terminowości – terminowość spłaty kapitału lub odsetek,
- Kryterium ekonomiczne – badanie sytuacji ekonomiczno-finansowej dłużnika (kredytobiorcy, poręczyciela).

Bank tworzy rezerwy celowe na ryzyko związane z działalnością Banku w odniesieniu do ekspozycji kredytowych zaklasyfikowanych do:

- Kategorii *"normalne"* – w zakresie ekspozycji kredytowych wynikających z pożyczek i kredytów detalicznych,
- Kategorii *"pod obserwacją"*,
- Grupy *"zagrożone"* – w tym do kategorii *"poniżej standardu"*, *"wątpliwe"* lub *"stracone"*.

Wysokość tworzonych rezerw związana jest bezpośrednio z kategorią ryzyka, do której została zaklasyfikowana ekspozycja oraz z jakością przyjętych zabezpieczeń prawnych ekspozycji.

Na pokrycie ryzyka związanego z działalnością kredytową, Bank dokonuje odpisów na rezerwy celowe, tworzone w ścisłej korelacji z rozpoznanym ryzykiem tj. na pokrycie straty związanej z określonymi należnościami lub ich grupami w oparciu o ocenę możliwości jej wystąpienia.

Tabela 1. Kwota należności od sektora niefinansowego na 31.12.2018 roku (dane w zł).

Kategoria należności	01.01.2018 Wartość bilansowa	31.12.2018 Wartość nominalna	Korekta wartości ESP	Odsetki	Odpis aktualizacyjny na odsetki	Rezerwa celowa	31.12.2018 Wartość bilansowa
Należności w sytuacji normalnej	45 840 974,99	49 665 242,95	513 019,91	40 229,22	341,14	131 845,52	49 060 265,60
Należności pod obserwacją	-	-	-	-	-	-	-
Należności poniżej standardu	-	-	-	-	-	-	-
Należności wątpliwe	-	-	-	-	-	-	-
Należności stracone	0,00	427 805,00	3 807,07	165,00	165,00	278 997,93	145 000,00
Inne należności	1 443,86	1 784,32	-	-	-	-	1 784,32

Tabela 2. Kwota należności od sektora budżetowego na 31.12.2018 roku (dane w zł).

Kategoria należności	01.01.2018 Wartość bilansowa	31.12.2018 Wartość nominalna	Korekta wartości ESP	Należne odsetki	Rezerwa	31.12.2018 Wartość bilansowa
Należności w sytuacji normalnej	4 936,11	-	-	3 318,46	-	3 318,46
Należności pod obserwacją	-	-	-	-	-	-
Należności poniżej standardu	-	-	-	-	-	-
Należności wątpliwe	-	-	-	-	-	-
Należności stracone	-	-	-	-	-	-

Tabela 3. Stan i zmiany rezerw celowych na należności wg stanu na 31.12.2018 roku (dane w zł).

	Stan na początek roku obrotowego:	Zwiększenie: (760*)	Rozwiązanie: (860*)	Wykorzystanie rezerwy	Stan rezerw na koniec roku obrotowego:	Wymagany poziom rezerw celowych na 31.12.2018 r:
1. Rezerwy celowe od należności od sektora niefinansowego, w tym:	124 585,27	427 693,54	141 4355,36	-	410 843,45	410 843,45
- w sytuacji normalnej i pod obserwacją	122 698,64	57 951,55	48 804,67	-	131 845,52	131 845,52
- poniżej standardu	-	-	-	-	-	-
- wątpliwe	-	-	-	-	-	-
- stracone	1 886,63	369 741,99	92 630,69	-	278 997,93	278 997,93
2. Rezerwy celowe od należności sektora budżetowego	-	-	-	-	-	-

Tabela 4. Należności od sektora finansowego wg stanu na 31.12.2018 roku (dane w zł).

Kategoria należności	01.01.2018 Wartość bilansowa	31.12.2018 Wartość nominalna	Odsetki	Rezerwa	31.12.2018 Wartość bilansowa
Należności w sytuacji normalnej	15 364 299,13	13 734 866,96	8 156,46	-	13 743 023,42
Należności pod obserwacją	-	-	-	-	-
Należności poniżej standardu	-	-	-	-	-
Należności wątpliwe	-	-	-	-	-
Należności stracone	-	-	-	-	-

Łączna kwota należności od sektora niefinansowego i budżetowego według wyceny bilansowej, na dzień 31.12.2018 roku wyniosła **49 210 368,38 zł**.

Tworzenie i rozwiązywanie rezerwy dokonywane jest na podstawie oceny ryzyka, uwzględniającej w szczególności wielkość należności oraz udzielonych zobowiązań pozabilansowych.

B. Zarządzanie ryzykiem koncentracji zaangażowań

Bank zarządza ryzykiem koncentracji zaangażowań zarówno na poziomie jednostkowym, jak i całego portfela aktywów. W odniesieniu do portfela kredytowego Bank stosuje i monitoruje limity zaangażowania, w szczególności w odniesieniu do grupy klientów, produktów, branż, zabezpieczeń. W przypadku wykorzystania limitu na poziomie ustalonym przez Bank, podejmowane są działania w celu ograniczenia poziomu koncentracji zaangażowań.

Wybór instrumentów zarządzania ryzykiem koncentracji zaangażowań, mających na celu dywersyfikację tego ryzyka, uzależniony jest od zidentyfikowanego poziomu ryzyka kredytowego, przy zachowaniu zasady proporcjonalności względem profilu ryzyka Banku.

W 2018 r. w Banku nie wystąpiła konieczność utworzenia dodatkowego wymogu kapitałowego z tytułu przekroczenia limitu koncentracji zaangażowań.

Tabela 5. Struktura koncentracji zaangażowania na 31.12.2018 roku (dane w zł).

Wyszczególnienie:	Wartość nominalna:	Korekta wartości o ESP:	Rezerwy celowe:	Odpis aktualizacyjny na odsetki	Odsetki:	Wartość bilansowa:
Instytucje finansowe	13 734 866,96	-	-	-	8 156,46	13 743 023,42
Podmioty niefinansowe	50 093 047,95	516 826,98	410 843,45	506,14	40 394,22	49 407 049,92
Budżet	-	-	-	-	3 318,46	3 318,46
Razem	61 717 955,06	465 744,49	125 585,27	686,84	83 271,77	61 210 210,23

Suma wierzytelności Banku oraz udzielonych zobowiązań pozabilansowych obciążonych ryzykiem kredytowym jednego podmiotu nie przekracza limitu koncentracji wierzytelności, który nie może przekroczyć 25% funduszy własnych banku.

Tabela 6. Struktura zaangażowania kredytowego Banku wobec największych podmiotów na dzień 31.12.2018 roku (dane w zł).

Podmiot	Zaangażowanie kredytowe	Udział w funduszach własnych (% uznanego kapitału)
Podmiot A	1 588 301,15	17,96%
Podmiot B	1 413 636,07	15,98%
Podmiot C	1 065 488,36	12,05%
Podmiot D	1 731 398,24	19,57%
Podmiot E	1 231 029,96	13,92%
Podmiot F	1 458 770,34	16,49%
Podmiot G	1 360 960,09	15,39%
Podmiot H	1 558 649,71	17,62%
Podmiot I	1 353 296,69	15,30%
Razem	12 761 530,61	144,27%

Tabela 7. Struktura zaangażowania kredytowego Banku pod względem koncentracji branżowej (wg PKD) na dzień 31.12.2018 roku (dane w zł).

Sektor gospodarki	Zaangażowanie kredytowe	Udział w kredytach ogółem
Budownictwo	2 526 329,15	5,04%
Dostawa wody	224 809,78	0,45%
Działalność naukowa i techniczna	200 000,00	0,40%
Działalność w zakresie usługi administrowania	515 937,00	1,03%
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	2 427 181,53	4,85%
Handel hurtowy i detaliczny	204 820,16	0,41%
Pozostała działalność usługowa	253 036,00	0,51%
Przetwórstwo przemysłowe	500 692,09	1,00%
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	29 619 464,13	59,13%
Transport i gospodarka magazynowa	50 016,00	0,10%
Osoby fizyczne	13 570 762,11	27,09%
Razem	50 093 047,95	

Działalność Banku znacząco koncentruje się na rolnictwie. W ocenie Banku ryzyko z tym związane kształtuje się na bezpiecznym poziomie.

C. Zarządzanie ryzykiem kredytowym ekspozycji zabezpieczonych hipotecznie

Cel zarządzania ryzykiem portfela ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie powinien zapewnić bezpieczną działalność Banku poprzez stały monitoring:

- 1) Jakości ekspozycji kredytowych,
- 2) Poziomu i adekwatności rezerw,
- 3) Wykorzystania i przestrzegania przyjętych limitów,
- 4) Skali odstępstw (przełamań),
- 5) Wyników procesu monitorowania ekspozycji,
- 6) Wyników procesu dochodzenia roszczeń: wartości odzysku z zabezpieczeń (w tym z poszczególnych scenariuszy dochodzenia roszczeń: egzekucji komorniczej i uzgodnionej sprzedaży nieruchomości przez kredytobiorcę) oraz kwot nieodzyskanych (strat kredytowych),
- 7) Zaawansowania procesu ustanawiania zabezpieczeń,
- 8) Poziomu pokrycia ekspozycji kredytowych zabezpieczeniami (w szczególności hipotecznymi), w tym struktury przedziałów wartości LtV,
- 9) Poziomu ekspozycji, których zabezpieczenie hipoteczne nie jest własnością kredytobiorcy,
- 10) Poziomu ekspozycji EKZH,
- 11) Realizacji założeń polityki kredytowej (ekspozycji zabezpieczonych hipotecznie) i zachowania apetytu na ryzyko.

Zarządzanie ryzykiem ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie obejmuje następujące elementy:

- 1) Sporządzanie analiz w zakresie ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie, na zasadach opisanych w Instrukcji zarządzania ryzykiem kredytowym.
- 2) Monitoring ekspozycji kredytowych i zabezpieczeń zgodnie z Instrukcją monitoringu ekspozycji kredytowych i zabezpieczeń oraz klasyfikacji i tworzenia rezerw.
- 3) Analizę struktury długoterminowych aktywów i pasywów Banku, zgodnie z Instrukcją zarządzania ryzykiem płynności.

D. Zarządzanie ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych

Bank monitoruje ryzyko kredytowe na jakie jest narażony w związku z zaangażowaniem w detaliczne ekspozycje kredytowe, określa poziom tego ryzyka oraz dokonuje jego analizy w celu weryfikacji poziomu ryzyka.

W analizie portfelowej ryzyka detalicznych ekspozycji kredytowych Bank uwzględni w szczególności:

- 1) Jakość i strukturę detalicznych ekspozycji kredytowych (w tym wielkość opóźnień w spłacie i czas zaangażowania), w tym odrębnie DEK udzielonych z zastosowaniem uproszczonych metod oceny zdolności kredytowej,
- 2) Poziom zabezpieczeń ekspozycji kredytowych,
- 3) Poziom rezerw,
- 4) Wykorzystanie i przestrzeganie przyjętych limitów,
- 5) Skale odstępstw (przełamań),
- 6) Wyniki procesu monitorowania ekspozycji,
- 7) Wyniki procesu dochodzenia roszczeń,
- 8) Kwoty nieodzyskane (straty kredytowe - umorzenia),
- 9) Wartości odzysku z zabezpieczeń (efektywność zabezpieczeń),
- 10) Realizację Polityki kredytowej (ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych).

Analizy ryzyka w zakresie detalicznych ekspozycji kredytowych, wykonywane przez stanowisko zarządzania ryzykami i analiz, przedkładane są Zarządowi Banku. Zarząd Banku okresowo, nie rzadziej niż raz na pół roku, przedkłada Radzie Nadzorczej sprawozdanie na temat poziomu ryzyka detalicznych ekspozycji kredytowych, wykorzystaniu limitów, jakości i skuteczności procesów kredytowych oraz realizacji zasad Polityki wobec tych ekspozycji.

E. Zarządzanie ryzykiem rezydualnym

Ryzyko rezydualne wiąże się ze stosowanymi przez Bank technikami redukcji ryzyka kredytowego, które mogą okazać się mniej efektywne niż oczekiwano. Celem systemu zarządzania ryzykiem rezydualnym w Banku jest monitorowanie tego ryzyka, zapewnienie skuteczności technik redukcji ryzyka kredytowego oraz eliminowanie ryzyka związanego ze stosowaniem zabezpieczeń kredytowych.

W zakresie pojedynczej zabezpieczonej ekspozycji kredytowej Bank monitoruje:

- 1) Jakość i wartość przyjmowanych zabezpieczeń przed udzieleniem kredytu (w tym wskaźniki LtV i LtV II), zgodnie z Instrukcją ustanawiania prawnych form zabezpieczeń ekspozycji kredytowych,
- 2) W celu ograniczania ryzyka wyceny oraz ryzyka związanego z zakończeniem ochrony przed ryzykiem kredytowym, monitorowaniu poddawana jest jakość i wartość rynkowa zabezpieczeń (w tym wskaźniki LtV i LtV II) w trakcie trwania umowy kredytowej, zgodnie z Instrukcją monitoringu ekspozycji kredytowych i zabezpieczeń oraz klasyfikacji i tworzenia rezerw celowych
- 3) Ubezpieczenie zabezpieczeń rzeczowych będących podstawą stosowania technik redukcji ryzyka kredytowego zgodnie z Instrukcją monitoringu ekspozycji kredytowych i zabezpieczeń oraz klasyfikacji i tworzenia rezerw celowych.

W odniesieniu do portfela ekspozycji kredytowych Bank monitoruje:

- 1) Sytuacje gospodarcza, zmiany koniunktury, mogące mieć wpływ na wartość zabezpieczeń, ze szczególnym uwzględnieniem zmian cen nieruchomości,
- 2) Wskaźnik LtV dla portfela kredytów i jego istotnych składowych,
- 3) Wskaźnik LtV II dla portfela kredytów i jego istotnych składowych,
- 4) Wysokość zastosowanych pomniejszeń podstawy tworzenia rezerw celowych dla portfela kredytów,
- 5) Wskaźniki koncentracji z tytułu jednego rodzaju zabezpieczenia lub jednego dostawcy zabezpieczenia,
- 6) Wskaźniki jakości kredytów, ze szczególnym uwzględnieniem kredytów zabezpieczonych hipotecznie i kredytów detalicznych w rozumieniu rekomendacji T KNF,
- 7) Efektywność prowadzonych działań egzekucyjnych,
- 8) Wysokość umorzeń w ciężar rezerw na produktach kredytowych,
- 9) Przestrzeganie wewnętrznych regulacji przez pracowników kredytowych – w ramach sprawowania kontroli wewnętrznej,
- 10) Przestrzeganie zasad w zakresie tworzenia rezerw celowych oraz wyznaczania wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka kredytowego,
- 11) Audyt wewnętrznych regulacji obowiązujących w Banku, ze szczególnym uwzględnieniem ich zgodności z przepisami zewnętrznymi, zgodnie z Instrukcją zarządzania ryzykiem braku zgodności.

Raportowanie w sprawie ryzyka rezydualnego do Zarządu i Rady Nadzorczej, odbywa się w cyklach i w zakresie ujętym w Instrukcji sporządzania informacji zarządczej.

F. Techniki redukcji ryzyka kredytowego i polityka zabezpieczeń

Bank podejmując decyzje o zaangażowaniu kredytowym dąży do uzyskania pełnego zabezpieczenia o jak najwyższej jakości przez cały okres kredytowania. Jakość zabezpieczeń Bank ocenia według ich płynności, aktualnej wartości rynkowej, wpływu na poziom tworzonych rezerw oraz możliwości zmniejszenia wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka kredytowego

Bank stosuje następujące techniki ograniczania ryzyka kredytowego:

- Pomniejszanie podstawy tworzenia rezerw celowych zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2008r. w sprawie zasad tworzenia rezerw celowych na ryzyko związane z działalnością banków oraz Rozporządzeniem Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 12 października 2017 roku zmieniającym rozporządzenie w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków. Bank przyjmuje zabezpieczenia zgodnie z Instrukcją ustanawiania prawnych form zabezpieczeń ekspozycji kredytowych.
- Pomniejszanie wag ryzyka przypisywanych ekspozycjom kredytowym zabezpieczonym hipotecznie na nieruchomości mieszkalnej w rachunku wymogów kapitałowych na podstawie Rozporządzenia 575/2013 UE z dnia 26 czerwca 2013 roku.

W celu zmniejszenia ekspozycji Banku na ryzyko kredytowe, przy ustanawianiu prawnego zabezpieczenia Bank stosuje zasadę dywersyfikacji, zarówno w zakresie zabezpieczeń rzeczowych, jak i osobistych.

W przypadku udzielania kredytów preferencyjnych z dopłatami do oprocentowania ze środków ARiMR, Bank dąży do ustanawiania zabezpieczeń w wysokości wyższej od minimalnych współczynników zabezpieczeń, wynikających z obowiązujących przepisów wewnętrznych, w celu ograniczenia ryzyka związanego z ewentualną koniecznością zwrotu dopłat.

W przypadku zmiany klasyfikacji należności do wyższej kategorii ryzyka Bank dąży do wzmocnienia zabezpieczeń, w szczególności umożliwiających całkowite pomniejszenie podstawy naliczania rezerw celowych.

Prawne zabezpieczenie wierzytelności Banku stanowi potencjalne źródło spłaty tej wierzytelności. Z tego względu wartość rynkowa przyjętych zabezpieczeń jest systematycznie aktualizowana przez pracowników Banku, w ramach prowadzonego monitoringu, pod kątem adekwatności do poziomu ryzyka transakcji kredytowej.

Stosowane przez Bank prawne formy zabezpieczenia wierzytelności spełniają wymogi prawa powszechnie obowiązującego. Zasady wyceny poszczególnych zabezpieczeń zawarte są w Instrukcji ustanawiania prawnych form zabezpieczeń ekspozycji kredytowych.

Poniżej wymieniono wszystkie stosowane przez Bank prawne formy zabezpieczeń, należy jednak zaznaczyć, że do najczęściej stosowanych należą: hipoteki na nieruchomościach komercyjnych mieszkalnych. Na podstawie Instrukcji ustanawiania prawnych form zabezpieczeń ekspozycji kredytowych, rozróżnia się w szczególności następujące formy zabezpieczenia stosowane przez Bank:

- a) Weksel in blanco (art. 1 - 10 i 101 - 104 prawa wekslowego),
- b) Poręczenie wekslowe (awal - art. 30 - 32 prawa wekslowego),
- c) Poręczenie według prawa cywilnego (art. 876 - 887 kodeksu cywilnego),
- d) Gwarancja bankowa (art. 80 - 84 i 87 prawa bankowego),
- e) Przelew (cesja) wierzytelności na zabezpieczenie (art. 509-517 kodeksu cywilnego), w tym przelew wierzytelności z akredytywy zabezpieczającej (akredytywa stand-by),
- f) Przelew wierzytelności z rachunku bankowego (terminowego, oszczędnościowego) w innym banku wraz z umową o ustanowieniu blokady rachunku oraz pełnomocnictwem,
- g) Przelew praw z umów ubezpieczeniowych,
- h) Przystąpienie do długu,
- i) Przejęcie długu,
- j) Przewłaszczenie rzeczy ruchomych tj. Przeniesienie na bank przez dłużnika lub osobę trzecią, do czasu spłaty zadłużenia wraz z należnymi odsetkami i prowizją, prawa własności rzeczy ruchomych,
- k) Przeniesienie własności nieruchomości i zobowiązanie się banku do powrotnego przeniesienia własności pod warunkiem spłaty kredytu,
- l) Zastaw rejestrowy na rzeczach ruchomych,

- m) Zastaw rejestrowy na prawach,
- n) Zastaw rejestrowy na wierzytelnościach,
- o) Zastaw ustawowy,
- p) Wpłata środków pieniężnych na rachunek banku wraz z zobowiązaniem banku do zwrotu wpłaconej kwoty po uzyskaniu spłaty zadłużenia wraz z odsetkami i prowizją (art. 102 prawa bankowego) - kaucja pieniężna,
- q) Blokada środków pieniężnych na rachunku bankowym,
- r) Hipoteka:
 - Hipoteka umowna,
 - Hipoteka łączna - umowna,
 - Hipoteka przymusowa,
- s) Akt notarialny, w którym dłużnik poddaje się egzekucji,
- t) Pisemne oświadczenie dłużnika o poddaniu się egzekucji, gdy dłużnikiem jest osoba, która dokonywała bezpośrednio z bankiem czynności bankowej lub osoba będąca dłużnikiem banku z tytułu zabezpieczenia wierzytelności wynikającej z tej czynności bankowej - art. 97 ust. 1 i 2 prawa bankowego,
- u) Pełnomocnictwo do dysponowania rachunkiem bankowym, tj.:
 - Pełnomocnictwo do dysponowania rachunkiem bankowym, gdy rachunek prowadzony jest w banku,
 - Pełnomocnictwo do pobrania wierzytelności banku z rachunku bankowego, gdy rachunek ten prowadzony jest w innym banku.

2. Ryzyko płynności

Ryzyko płynności jest definiowane, jako zagrożenie utraty zdolności do terminowego wywiązywania się z bieżących i przyszłych zobowiązań, a w konsekwencji poniesienia dodatkowych kosztów, związanych z koniecznością zaciągnięcia zobowiązań lub sprzedażą aktywów na niekorzystnych warunkach w związku z ryzykiem płynności rynku (produktu).

Podstawowym celem zarządzania płynnością w Banku jest zapewnienie zdolności do zachowania płynności płatniczej, utrzymanie bezpiecznego poziomu wszystkich wskaźników płynnościowych oraz dążenie do wzrostu stabilnych źródeł finansowania. Stabilność pozyskiwanych środków i systematyczny wzrost kwoty osadu na depozytach są szczególnie istotne dla finansowania długoterminowych należności Banku.

Realizując przyjęte cele w zakresie zarządzania ryzykiem płynności Bank kierował się zasadą utrzymywania pożądanego poziomu aktywów płynnych pozwalającego na regulowanie krótko i średnioterminowych potrzeb płynnościowych, lokowania nadwyżek środków finansowych w bezpieczne instrumenty finansowe. Bank prowadził działalność w ramach przyjętego apetytu na ryzyko, tzn. poziom ryzyka płynności w ciągu 2018 roku mieścił się w granicach określonych przez nadzorcze miary płynności krótkoterminowej i długoterminowej. Działalność opierała się na stabilnych źródłach finansowania, a także istniała możliwość upłynnienia posiadanych aktywów w dowolnym momencie bez istotnej utraty ich wartości.

Rada Nadzorcza zatwierdza akceptowalny poziom podejmowanego ryzyka oraz sprawuje ogólny nadzór nad procesem zarządzania ryzykiem płynności w zakresie zgodności ze strategią zarządzania ryzykiem i planem finansowym Banku.

Rozwiązania organizacyjne funkcjonujące w Banku zapewniają niezależność funkcji pomiaru, monitorowania i kontrolowania ryzyka od działalności operacyjnej na poziomie Zarządu Banku oraz komórek organizacyjnych. Zarząd Banku odpowiada za zarządzanie ryzykiem, w tym za organizację, monitorowanie i nadzorowanie procesu zarządzania płynnością, w oparciu o informacje zarządcze. Zarząd Banku podejmuje decyzje mające wpływ na profil ryzyka płynności oraz uchwała regulacje wewnętrzne określające system zarządzania ryzykiem.

Obok Rady Nadzorczej i Zarządu, koordynujących politykę zarządzania ryzykiem na najwyższym szczeblu, w procesie zarządzania płynnością Banku uczestniczą:

- 1) Członek Zarządu odpowiedzialny za Pion Ryzyka,
- 2) Komitet Zarządzania Ryzykami – który opiniuje regulacje wewnętrzne Banku pod kątem poszczególnych rodzajów ryzyka. Opiniuje podejmowanie działań zmierzających do utrzymania ryzyka na akceptowalnym poziomie. Skład i szczegółowe zadania Komitetu określa „Regulamin działania Komitetu Zarządzania Ryzykami Bankowymi w Banku Spółdzielczym w Głubczycach”.
- 3) Zespół ds. ryzyk, sprawozdawczości i zgodności - który inicjuje i koordynuje działania w zakresie identyfikacji, pomiaru, limitowania, monitorowania i raportowania ryzyka.

W okresach miesięcznych w Banku przeprowadza się całościową ocenę ryzyka poprzez pomiar i monitorowanie płynności bieżącej, krótko – , średnio – i długoterminowej wykorzystując analizy:

- 1) Zestawienia luki płynności,
- 2) Nadzorczych miar płynności,
- 3) Systemu limitów ostrożnościowych i wskaźników płynności,
- 4) Osadu we wkładach dla depozytów bieżących i terminowych,
- 5) Koncentracji depozytów,
- 6) Zbywalności i odnawialności depozytów oraz wcześniejszych spłat kredytów,
- 7) Płynności długoterminowej, w szczególności w przypadkach znacznego zaangażowania w długoterminowe finansowanie rynku nieruchomości lub dużych projektów,
- 8) Wyników comiesięcznych testów warunków skrajnych polegających na testowaniu scenariuszy możliwego rozwoju sytuacji kryzysu płynności
- 9) Wyników corocznych testów warunków skrajnych.

Zgodnie z Uchwałą 386/2008 KNF Bank dokonuje kalkulacji nadzorczych miar płynności na każdy dzień sprawozdawczy. Wartość miar na dzień 31.12.2018 roku przedstawiała się następująco:

Tabela 8. Wydruk składników nadzorczych miar płynności na dzień 31.12.2018 roku (dane w zł).

A1 Podstawowa rezerwa płynności			
	Kasa		716 439,78
	Rachunek bieżący		20 000,00
	Rozliczenia z tytułu kart płatniczych		168 015,99
	Lokaty własne z term. płatności do 7 dni		5 300 818,64
	Papiery wart. z term. płatności do 7 dni		34 825 700,98
RAZEM A1 Podstawowa rezerwa płynności			41 030 975,39
A2 Uzupełniająca rezerwa płynności			
	Depozyt obowiązkowy + odsetki		6 755 580,00
RAZEM A2 Uzupełniająca rezerwa płynności			6 755 580,00
A3 Pozostałe transakcje zawierane na rynku hurtowym			
	Środki dla BFG Rach celowe (FOŚ, FP, FPro)		850 847,89
	Obligacje 10-letnie		2 648 285,49
RAZEM A3 Pozostałe transakcje zawierane na rynku hurtowym			3 499 133,38
A4 Aktywa o ograniczonej płynności			
	Kredyty		49 207 049,92
	Dopłaty z ARiMR		3 318,46
RAZEM A4 Aktywa o ograniczonej płynności			49 210 368,38
A5 Aktywa niepłynne			
	Akcje		1 150 769,00
	Udziały w innych jednostkach		48 750,00
	Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego		302 715,00
	Rzeczowe aktywa trwałe		2 426 221,07
RAZEM A5 Aktywa niepłynne			3 928 455,07
A6 Aktywa ogółem			104 424 512,22
B1 Fundusze własne pomniejszone z tyt. ryzyk rynkowego, dostaw, kontrahenta			8 845 354,65
	(A1+A2)/A6	Min	0,20
	B1/A5	Min	1,00
			0,46
			2,25

Na potrzeby zabezpieczania i ograniczania ryzyka w Banku wykorzystywane są procedury wewnętrzne dotyczące zarządzania ryzykiem płynności, w tym plany awaryjne, limity i wskaźnik płynności, transakcje lokowania nadwyżek środków finansowych w bezpieczne instrumenty finansowe, stabilna baza depozytowa.

Monitorowane i raportowane są w okresach dziennych i miesięcznych limity wewnętrzne oraz wskaźniki płynności służą zapewnieniu właściwego poziomu płynności w Banku i stanowią system ostrzegania przed nieplanowanymi zmianami struktury bilansu wpływającymi pośrednio na pogorszenie poziomu.

3. Ryzyko stopy procentowej

Ryzyko stopy procentowej to ryzyko negatywnego wpływu zmian stopy procentowej na aktualny i przyszły wynik finansowy Banku oraz jego kapitał, wynikające z wrażliwości stawek oprocentowania aktywów i pasywów Banku na zmianę rynkowych stóp procentowych.

W ramach ryzyka stopy procentowej wyodrębnia się cztery zasadnicze kategorie ryzyka:

- 1) Ryzyko niedopasowania terminów przeszacowania – odnosi się głównie do portfela bankowego i wyraża się w zagrożeniu przychodów Banku, przede wszystkim odsetkowych, w sytuacji niekorzystnych zmian stóp procentowych lub istotnej zmiany struktury przeszacowania pozycji w bilansie, powodującej zmiany w wyniku z tytułu odsetek,
- 2) Ryzyko bazowe – wynika z niedoskonałego powiązania (korelacji) stóp procentowych instrumentów generujących przychody i koszty odsetkowe, które to instrumenty mają jednocześnie te same okresy przeszacowania,
- 3) Ryzyko opcji klienta – wynika z wpisanych w produkty bankowe oferowane przez Bank praw klienta, które mogą być zrealizowane w następstwie zmian stóp procentowych. Instrumenty zawierające opcje klienta są na ogół najbardziej typowe dla działalności bankowej usytuowanej w portfelu bankowym i obejmują kredyty dające kredytobiorcy prawo spłaty przed terminem części lub całości kredytu oraz różnego typu depozyty, pozwalające deponentom wycofać środki w dowolnym momencie. Opcje klienta są na ogół realizowane, gdy stanowi to korzyść dla ich posiadacza i nie jest korzystne dla sprzedającego opcje,
- 4) Ryzyko krzywej dochodowości – polega na zmianie relacji pomiędzy stopami procentowymi odnoszącymi się do różnych terminów, a dotyczącymi tego samego indeksu lub rynku.

Podstawowym celem Banku w zakresie zarządzania ryzykiem stopy procentowej w 2018 r. była minimalizacja negatywnych zmian w zakresie wyniku finansowego, na skutek niekorzystnych zmian rynkowych stóp procentowych.

Wewnętrzne regulacje Banku dotyczące zarządzania ryzykiem stopy procentowej, uwzględniają kluczowe zagadnienia zawarte w rekomendacjach nadzorczych. Ryzyko stopy procentowej monitorowane jest poprzez analizę ryzyka luki i profilu stopy procentowej bilansu Banku, w połączeniu z ustalonym na dany rok obrachunkowy przez Zarząd Banku limitem dopuszczalnego ryzyka wyniku odsetkowego. Pomiar ryzyka odbywa się w cyklach miesięcznych i jest prezentowany na posiedzeniach Zarządu Banku.

Bank do pomiaru stopnia narażenia na ryzyko stopy procentowej stosuje:

- Metodę luki stopy procentowej (jako podstawowe narzędzie),
- Metodę symulacji zmian wyniku odsetkowego,
- Analizę podstawowych wskaźników ekonomicznych związanych z ryzykiem stopy procentowej.

Wszystkie limity związane z ryzykiem stopy procentowej monitorowane są przez pracownika z Zespołu ds. ryzyk, sprawozdawczości i zgodności. Każdorazowe przekroczenie limitu skutkuje opracowaniem informacji w tym zakresie na posiedzenie Zarządu.

4. Ryzyko operacyjne

Ryzyko operacyjne jest rozumiane jako możliwość wystąpienia straty wynikającej z niedostosowania lub zawodności procesów wewnętrznych, ludzi i systemów lub ze zdarzeń zewnętrznych innych niż związane ze zmieniającą się sytuacją ekonomiczną, w tym również ryzyko prawne; z zakresu definicji wyłącza się ryzyko strategiczne i ryzyko utraty reputacji w związku z niemożliwością dokładnego oszacowania tych ryzyk.

Celem strategicznym w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku jest ograniczanie ryzyka wystąpienia strat operacyjnych oraz dążenie do ich zminimalizowania. Cel ten jest realizowany poprzez zarządzanie ryzykiem operacyjnym, które obejmuje podstawowe kierunki działań (cele pośrednie):

- 1) Określenie podstawowych procesów niezbędnych do zarządzania ryzykiem operacyjnym,
- 2) Bieżące prowadzenie i analizowanie rejestru zdarzeń i strat z tytułu ryzyka operacyjnego,
- 3) Opracowanie ogólnych zasad zarządzania ryzykiem operacyjnym, w tym zasady identyfikacji, oceny, monitorowania, zabezpieczenia, transferu ryzyka operacyjnego,
- 4) Zarządzanie kadrami,
- 5) Określenie docelowego profilu ryzyka operacyjnego, uwzględniającego skalę i profil ryzyka operacyjnego obciążającego bank,
- 6) Zdefiniowanie tolerancji / apetytu banku na ryzyko operacyjne, w tym wartości progowe sum strat danej klasy zdarzeń w określonym horyzoncie czasowym oraz określone działania, które bank będzie podejmował w przypadkach przekroczenia tych wartości,
- 7) Przyjęcie założeń do systemu kontroli wewnętrznej w zakresie ryzyka operacyjnego.

Celem nadrzędnym do zrealizowania w roku 2018 w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym było utrzymanie narażenia Banku na ryzyko operacyjne na akceptowalnym przez Zarząd i Radę Nadzorczą, bezpiecznym dla działania i rozwoju Banku poziomie.

Ryzyko operacyjne Banku jest identyfikowane poprzez rejestrację incydentów i zdarzeń operacyjnych w celu rozpoznawania profilu oraz monitorowania poziomu tego ryzyka. Pracownicy Banku zobowiązani są do wpisu incydentu w dniu, w którym zaistniały zdarzenia ryzyka operacyjnego oraz przedkładania informacji o incydentach w okresie minimum miesięcznym w formie pisemnej.

W ramach klasyfikacji działalności Bank stosuje linie biznesowe:

- Bankowość detaliczna,
- Bankowość komercyjna,
- Płatności i rozliczenia,
- Działalność niezwiązana z czynnościami bankowymi.

Zdecydowana większość strat operacyjnych dotyczy linii płatności i rozliczenia

Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego na rok 2018 wyliczony został metodą podstawowego wskaźnika bazowego, zgodnie z zasadami określonymi w Rozporządzeniu 575/2013 UE. Wskaźnik stanowi pomnożoną przez 15% średnią za okres trzech lat obrotowych, bieżącego oraz dwóch poprzedzających dany rok z sumy wyników wyliczanych jako sumę pozycji rachunku zysków i strat przedstawionych w poniższej tabeli.

Tabela 9. Schemat obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka operacyjnego na rok 2018 (dane w zł).

Wyszczególnienie	2015	2016	2017	Średnia
Odsetki należne i podobne przychody	2 407 338,43	2 698 180,25	2 974 681,15	2 693 399,94
Odsetki do zapłaty i podobne opłaty	475 955,47	531 416,90	625 174,05	544 182,14
Przychody z akcji i innych papierów wartościowych o stałej/ zmiennej stopie dochodu	3 544,00	3 315,70	3 544,00	3 467,90
Należności z tytułu prowizji/opłat	730 528,20	747 534,50	773 901,69	750 654,80
Koszty z tytułu prowizji/opłat	58 277,98	63 290,00	72 991,58	64 853,19
Zysk netto lub strata netto z operacji finansowych	236 432,38	245 260,48	273 893,30	251 862,05
Pozostałe przychody operacyjne	53 430,03	30 972,19	233 737,03	106 046,42
Wynik	2 897 039,59	3 130 556,22	3 561 591,54	3 196 395,78
Wskaźnik	3 196 395,78			
Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego	479 459,37			

System zarządzania ryzykiem operacyjnym tworzą: regulacje wewnętrzne, struktura organizacyjna systemu, narzędzia informatyczne wspomagające realizację procesu oraz informacje o zdarzeniach operacyjnych w poszczególnych liniach biznesowych, procesach i podprocesach.

W Banku gromadzone i ewidencjonowane są informacje o zdarzeniach klasyfikowanych w obszarze ryzyka operacyjnego. Dla wspomaganie procesu ewidencjonowania, pomiaru, monitorowania i raportowania zdarzeń ryzyka operacyjnego Bank wykorzystuje program informatyczny OperNet. Pomiarowi podlegają zarówno zdarzenia finansowe jak i nie finansowe. Stosowany jest podział zdarzeń operacyjnych na typy zdarzeń i związane z nim rodzaje kosztów zgodny z Rekomendacją M KNF.

Struktura zarządzania ryzykiem operacyjnym:

1. Rada Nadzorcza – sprawuje nadzór nad strategią zarządzania ryzykami Banku oraz prawidłowością funkcjonowania procesu zarządzania tym ryzykiem.
2. Zarząd Banku – zapewnia zasoby niezbędne do prawidłowej realizacji procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym (organizację struktury, etaty, narzędzia informatyczne) oraz przyjmuje zasady zarządzania ryzykiem operacyjnym Banku, a także zatwierdza regulaminy organizacyjne i instrukcje.
3. Komitet Zarządzania Ryzykami – odpowiada za ocenę ryzyka w Banku, opiniuje projekty aktów normatywnych w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym przygotowane przez stanowisko zarządzania ryzykami i analiz oraz przekazuje informacje dla Zarządu i Rady Nadzorczej na temat poziomu ryzyka operacyjnego Banku.
4. Zespół ds. ryzyk, sprawozdawczości i zgodności – odpowiada za monitorowanie ryzyka operacyjnego, przygotowuje projekty aktów normatywnych w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym, koordynuje realizację procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku.
5. Pracownicy – uczestniczą w procesie ewidencjonowania danych dotyczących zdarzeń operacyjnych oraz dostarczają dane do wyliczenia.
6. Komórka Audytu Wewnętrznego sprawowana przez odpowiednie komórki Banku Zrzeszającego. W ramach wykonywania częściowego audytu wewnętrznego mają za zadanie kontrolę i ocenę sprawności działania systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym oraz dokonywanie regularnych przeglądów prawidłowości przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem, obowiązujących w Banku.

Ryzyko operacyjne Banku jest identyfikowane poprzez rejestrację incydentów i zdarzeń operacyjnych.

Poziom ryzyka operacyjnego jest monitorowany we wszystkich obszarach działania Banku charakteryzujących się wysoką podatnością na ryzyko.

System raportowania poziomu ryzyka operacyjnego obejmuje informację kwartalną dla Zarządu i Rady Nadzorczej Banku na temat narażenia Banku na ryzyko operacyjne.

Tabela 10. Suma strat brutto ryzyka operacyjnego odnotowanych w roku 2018 w podziale na rodzaje zdarzeń i kategorie w ramach rodzaju.

Rodzaj zdarzenia	Kategoria zdarzenia w ramach rodzaju	Wartość
Oszustwa wewnętrzne	Działania nieuprawnione	-
	Kradzież i oszustwo	-
	Razem	0,00
Oszustwa zewnętrzne	Kradzież i oszustwo	-
	Bezpieczeństwo systemów	-
	Razem	0,00
Zasady dotyczące zatrudnienia oraz bezpieczeństwo w miejscu pracy	Stosunki pracownicze	-
	Bezpieczeństwo środowiska pracy	-
	Podziały i dyskryminacja	-
Razem	0,00	
Klienci, produkty i praktyki operacyjne	Obsługa klientów, ujawnienie informacji o klientach, zobowiązania względem klientów	-
	Niewłaściwe praktyki biznesowe lub rynkowe	-
	Klasyfikacja klienta i ekspozycje	-
	Razem	0,00
Szkody związane z aktywami rzeczowymi	Kłęski żywiołowe	-
	Razem	0,00
Zakłócenia działalności Banku i awarie systemów	Systemy	-
	Razem	0,00
Wykonywanie transakcji, dostawa i zarządzanie procesami operacyjnymi	Wprowadzenie do systemu, wykonywanie, rozliczanie i obsługa transakcji	1 971,36
	Monitorowanie i sprawozdawczość	-
	Napływ i dokumentacja klientów	-
	Zarządzanie rachunkami klientów	-
	Kontrahenci niebędący klientami Banku	-
	Sprzedawcy i dostawcy	-
Razem	1 971,36	
SUMA STRAT BRUTTO		1 971,36

Według wyżej przedstawionego podziału największą wartość strat operacyjnych zarejestrowano w rodzaju zdarzeń: Wykonywanie transakcji, dostawa i zarządzanie procesami operacyjnymi.

Tabela 11. Procesy, w których zaistniało zdarzenie ryzyka operacyjnego.

Bankowość elektroniczna i rozliczenia	51
Działalność depozytowa	4
Działalność kredytowa	1
Kompleksowa obsługa Banku w zakresie gospodarki własnej i infrastruktury oraz księgowości i rachunkowości	1
Obsługa kasowo-skarbcowa i bankomatowa	2 647
Sprawozdawczość i analityka	4
Zarządzanie ofertą produktową i marketing	1
Zarządzanie ryzykiem	1
Razem	2 710

Bank w 2018 roku nie poniósł żadnych strat z tytułu zdarzeń ryzyka braku zgodności. Nie odnotowano takich zdarzeń w Rejestrze zdarzeń ryzyka operacyjnego a ponadto dokonana analiza w systemie finansowo – księgowym poszczególnych grup kosztów, nie wykazała poniesienia przez Bank kosztów związanych z nieprzebrzeganiem zewnętrznych lub wewnętrznych przepisów prawa, strat związanych z zapłaconymi karami, odszkodowaniami czy też odsetkami karnymi.

Bank stosuje następujące metody ograniczania ryzyka operacyjnego (oraz łagodzenia skutków zrealizowania tego ryzyka):

- Modyfikowanie procesów w aspekcie redukcji ryzyka operacyjnego do poziomu akceptowanego;
- Zabezpieczenia fizyczne;
- Zabezpieczenia finansowe (ubezpieczenia).

5. Ryzyko braku zgodności

Ryzyko braku zgodności jest to ryzyko rozumiane jako skutki nieprzebrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz przyjętych przez Bank standardów postępowania.

Celem bezpośrednim zarządzania ryzykiem braku zgodności w Banku jest ograniczenie kosztów finansowych i niefinansowych, spowodowanych brakiem zgodności przepisów wewnętrznych Banku z regulacjami zewnętrznymi lub nieprzebrzeganiem wewnętrznych regulacji bankowych.

Celem pośrednim jest ograniczanie występowania ryzyka prawnego oraz ryzyka operacyjnego, stanowiących podstawę występowania ryzyka braku zgodności.

Realizacja tych celów wymagała wprowadzenia w Banku procedur, umożliwiających monitorowanie, pomiar, raportowanie oraz kontrolowanie ryzyka, na które może być narażony w wyniku nieprzebrzegania wewnętrznych lub zewnętrznych regulacji.

Bank posiada sformalizowane zasady zarządzania ryzykiem braku zgodności zawarte w Instrukcji oraz Polityce zgodności.

III. Udziały lub akcje w innych jednostkach

Na dzień 31.12.2018 rok Bank Spółdzielczy w Głubczycach posiada następujące aktywa finansowe.

1. Akcje lub udziały

- a. Akcje BPS S.A. w Warszawie o łącznej wartości 1 150 769,00 zł

Powyższe akcje zakwalifikowane zostały przez Bank do aktywów trwałych i wycenione według ceny nabycia, co jest zgodne z przepisami § 36 pkt 5 Rozporządzenia MF z dnia 01 października 2010r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości banków. Odpisów aktualizacyjnych z tytułu trwałej utraty wartości ww. akcji nie dokonywano.

- b. W pozostałych jednostkach PartNet Sp z o.o.- 43 750,00 zł

Powyższe udziały zakwalifikowane zostały przez Bank do aktywów trwałych i wycenione według ceny nabycia, co jest zgodne z przepisami § 36 pkt 5 Rozporządzenia MF z dnia 01 października 2010r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości banków. Odpisów aktualizacyjnych z tytułu trwałej utraty wartości ww. akcji nie dokonywano.

- c. Dłużne papiery wartościowe

Według stanu na dzień 31.12.2018r. Bank posiadał dłużne papiery wartościowe w postaci bonów pieniężnych NBP w kwocie 34 825 700,98 zł

- d. Udziały w Spółdzielni Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS – 5 000,00 zł

Bank Spółdzielczy w Głubczycach w dniu 31.12.2015 roku przystąpił do Spółdzielni Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS. Powyższe udziały zakwalifikowane zostały przez Bank do aktywów trwałych i wycenione według ceny nabycia, co jest zgodne z przepisami § 36 pkt 5 Rozporządzenia MF z dnia 01 października 2010r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości banków. Odpisów aktualizacyjnych z tytułu trwałej utraty wartości ww. akcji nie dokonywano.

IV. Fundusze własne.

W związku z wejściem w życie w 2014 roku zapisów Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 roku w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych i towarzyszących mu standardów technicznych Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego oraz wynikającą z ww. nowelizacją przepisów krajowych, z uwzględnieniem wytycznych Komisji Nadzoru Finansowego. Wprowadzenie w/w przepisów wiązało się ze zmianą definicji funduszy własnych, wynikającą z dążeniem unijnego pracodawcy do zwiększenia stabilności kapitałowej instytucji finansowych. Fundusze własne Banku obliczone na dzień 31.12.2018 r. wniósł 8 845 354,65 zł.

Poziom funduszy własnych spełnia wymogi kapitałowe określone w Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) oraz art. 128 ust. 1 ustawy Prawo Bankowe.

Rachunek kapitałów uznanych Banku według stanu na dzień 31 grudnia 2018 r. przedstawia poniższa tabela.

Tabela 12. Zestawienie przedstawia poziom poszczególnych pozycji funduszy własnych Banku według stanu na dzień 31.12.2018 roku (dane w zł).

Rodzaj funduszu	Kwota funduszy
Fundusz udziałowy (z uwzględnieniem amortyzacji)	266 815,00
Kapitał Tier I	8 845 354,65
Kapitał podstawowy Tier I	8 845 354,65
Kapitał Tier II	-
Razem fundusze własne (łącznie uznany kapitał)	8 845 354,65
Wskaźnik kapitałowy	17,23%

V. Adekwatność kapitałowa

1. Informacje ogólne

Bank Spółdzielczy w Głubczycach dostosowuje wielkość funduszy własnych do poziomu i rodzaju ryzyka, na jakie jest narażony oraz do charakteru, skali i złożoności prowadzonej działalności. W tym celu w Banku opracowano i wdrożono proces oceny adekwatności kapitału wewnętrznego, tzw. ICAAP (ang. Internal Capital Adequacy Assessment Process), który służy utrzymaniu funduszy własnych na poziomie adekwatnym do profilu i poziomu ryzyka ponoszonego w prowadzonej działalności.

Celem procesu szacowania kapitału wewnętrznego, jest ustalenie wielkości kapitału wewnętrznego niezbędnego do pokrycia wszystkich zidentyfikowanych, istotnych rodzajów ryzyka występujących w działalności Banku oraz zmian otoczenia gospodarczego.

Bank w 2018r. przyjmował następujące kryteria istotności:

- ilościowe – liczone jako udział wymogów kapitałowych z tytułu danego rodzaju ryzyka w funduszach własnych. Jako istotne określa się ryzyko, na które Bank tworzy wymogi kapitałowe na poziomie wyższym niż 2% funduszy własnych Banku,
- jakościowe – analizowane niezależnie od kryterium ilościowego w przypadku pozostałych ryzyk, które nie powodują wymiernych strat dla Banku, nie wymagają tworzenia wymogów kapitałowych, a analizowane niezależnie od kryterium ilościowego.

Celem procesu oceny adekwatności kapitału wewnętrznego jest zapewnienie utrzymywania kapitału wewnętrznego niezbędnego do pokrycia wszystkich zidentyfikowanych, istotnych rodzajów ryzyka występujących w działalności Banku oraz zmian otoczenia gospodarczego, z uwzględnieniem przewidywanego poziomu ryzyka.

Metody wyliczania wymogów kapitałowych minimalnych i wewnętrznych zawiera „Instrukcja oceny adekwatności kapitałowej Banku Spółdzielczego w Głubczycach”.

2. Wymóg z tytułu ryzyka kredytowego

Bank stosuje metodę standardową wyznaczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego.

Tabela 13. Szczegółowe wyliczenie ryzyka kredytowego na 31 grudnia 2018 roku (dane w zł).

Wyszczególnienie	Wartość ekspozycji	Wartość ekspozycji ważonej ryzykiem	Wymóg kapitałowy
Ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych	35 189 295,98	0,00	0,00
Ekspozycje wobec samorz. regionalnych lub władz lokalnych	0,00	0,00	0,00
Ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego	3 318,46	663,69	663,69
Ekspozycje wobec instytucji	13 379 211,26	224 867,56	224 867,56
Ekspozycje wobec przedsiębiorstw	8 129 720,94	8 129 720,94	6 194 034,39
Ekspozycje detaliczne	5 655 849,64	4 241 887,23	4 241 887,23
Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	36 420 283,28	36 420 283,28	27 748 613,83
Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązań	815,53	1 223,30	1 223,30
Ekspozycje kapitałowe	3 847 804,49	3 847 804,49	3 847 804,49
Inne pozycje	3 793 019,16	3 076 579,38	3 076 579,38
Razem:	106 419 318,74	55 943 029,87	45 335 673,87

Kwotę ekspozycji po zastosowaniu współczynnika wsparcia MŚP (0,7619) należy pomnożyć przez 8% aby otrzymać **wymóg kapitałowy: 45 335 673,87 * 8% = 3 626 853,91 zł.**

Na dzień bilansowy Bank nie tworzy dodatkowego wewnętrznego wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego.

3. Pozostałe wymogi kapitałowe

Bank nie prowadzi działalności handlowej, co oznacza, że wylicza wymogi kapitałowe tylko dla portfela bankowego. Poniższe zestawienie przedstawia poziom minimalnych wymogów kapitałowych na poszczególne rodzaje ryzyka według stanu na dzień 31.12.2018 roku.

Tabela 14. Wymogi kapitałowe Banku na poszczególne rodzaje ryzyka według stanu na 31 grudnia 2018 roku (dane w zł).

L.p.	Rodzaj ryzyka	Minimalny wymóg kapitałowy
I	Ryzyko kredytowe	3 626 853,91
II	Ryzyko rynkowe	-
III	Ryzyko operacyjne	479 459,37
IV	Ryzyko koncentracji	-
V	Ryzyko płynności	-
VI	Ryzyko stopy procentowej	-
Całkowity wymóg kapitałowy		4 106 313,28

4. Zasady ustalania (Polityka) zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku

Polityka zmiennych składników wynagrodzeń została opracowana w oparciu o postanowienia Uchwały Nr 258/2011 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 4 października 2011r w sprawie szczegółowych zasad funkcjonowania systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej oraz szczegółowych warunków szacowania przez banki kapitału wewnętrznego i dokonania przeglądu procesu szacowania i utrzymywania kapitału wewnętrznego oraz zasad ustalania polityki wynagradzania pracowników, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka w Banku oraz o przepisy Prawa Bankowego.

Bank przyjął politykę wynagradzania pracowników, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka Banku Spółdzielczego w Głubczycach Uchwałą nr 7/VII/RN/2017 z dnia 26.07.2017.

Do stanowisk kierowniczych w rozumieniu polityki zalicza się: Członków Zarządu.

Zasady oceny Członka Zarządu:

1. Oceny efektów pracy członków Zarządu Banku, dokonuje się w oparciu o wyniki całego Banku. Ocena efektów pracy dokonywana jest po zakończeniu roku i obejmuje 3 lata, tj. rok miniony oraz 2 poprzednie lata.

2. Kryteriami oceny efektów pracy są:

- Zysk netto,
- Współczynnik wypłacalności,
- Jakość portfela kredytowego,
- Suma bilansowa,

Tabela 15. Informacje o sumie wypłaconych w 2018 r. wynagrodzeń osobom zajmującym stanowiska kierownicze w rozumieniu uchwały 258/2011 KNF.

	Pracownicy zajmujący stanowiska kierownicze	Wynagrodzenie		Ilość osób
		Wypłacone	Odroczone	
1.	Członkowie Zarządu	340 923,66	0	3
2.	Pozostali pracownicy zajmujący stanowiska kierownicze zgodnie z uchwałą 258/2011 KNF	0	0	0

Wg stanu na 31.12.2018 r. nie dokonano wypłaty Członkom Zarządu wynagrodzeń z odroczoną wypłatą.

Tabela 16. Informacje o sumie wypłaconych w 2018 r. wynagrodzeń z tytułu motywacji nowo zatrudnionych oraz odpraw związanych z ustaniem stosunku zatrudnienia z osobami zajmującymi stanowiska kierownicze zgodnie z uchwałą 258/2011 KNF.

Tytuł wynagrodzenia	Wartość
Suma wypłat indywidualnych odpraw z tytułu zakończenia stosunku pracy z osobami na stanowiskach kierowniczych	0
Ilość osób, które otrzymało ww. wynagrodzenie	0
Najwyższa kwota wypłacona pojedynczej osobie	0
Suma wypłat zmiennych składników wynagradzania z tytułu nawiązania w 2018r. stosunku pracy z osobami na stanowiskach kierowniczych	0
Ilość osób, które otrzymało ww. wynagrodzenie	0
Najwyższa kwota wypłacona pojedynczej osobie	0

Bank Spółdzielczy w Głubczycach podejmuje szereg działań zmierzających do poprawy jakości zarządzania ryzykami i podnoszenia efektywności działalności Banku przy zachowaniu bezpieczeństwa jego działania. Prawidłowy i skuteczny proces zarządzania ryzykami i adekwatnością kapitałową pozwoli Bankowi na dynamiczny i bezpieczny rozwój.

Data: 14.06.2019 r.

Sporządził: Katarzyna Lenartowicz
Inspektor

Zatwierdzone na posiedzeniu Zarządu w dniu: 17.06.2019 r.

Marta Mazur-Antoszczyszyn
Członek Zarządu
ds. handlowych

Beata Skowrya
Członek Zarządu
ds. finansowo-księgowych

Tomasz Dziaduch
Prezes Zarządu